

Historien bag Skalkekorset

De skalkagtige bønder i Frejlev

Ved Enghavevej, nær krydset ved Eskemosevej, står Skalkekorset. Det er en halv snes meter højt, hvidmalet og tværpinden har rødmaledede ender. På korset ses årstallet 1533. Flere kors har gennem tiderne afløst hinanden, og det nuværende blev rejst i 1953.

Historien bag dette ejendommelige kors er følgende: I middelalderen havde bønderne i landsbyen Frejlev fået et gavebrev fra Dronning Margrethe I, således at skovene ved Frejlev var landsbyens fælleseje. Bønderne havde fået gavebrevet fornyet ved kongeskifter, og holdt på deres ret til at hente brændsel og tømmer i skovene, at bruge græsningen og lade svinene æde olden dér. Efterhånden blev fællesskovene rundt om i landet inddraget, og på Østlolland kom mange skove derfor ind under Aalholm. Bønderne fik lov til at benytte skovene som før, mod at betale hvert 8. eller hvert 10. svin til jordejeren. Landsbyen Frejlev var undtaget for at betale "oldengæld" på grund af gavebrevet, der gav dem ejerskabet over skovene ved landsbyen.

De skiftende lensmænd på Aalholm var i stadig strid med Frejlev, og det hele kulminerede i 1533. Lensmanden sendte sin foged ud for at fælde skoven ved Frejlev. Fogeden gik så vidt, at han gjorde mine til at skyde en af Frejlevbønderne, hvis de modsatte sig fældningen. Det bragt bønderne i oprør – de rev fogeden af hesten og dræbte ham. For at ingen skulle kunne udpeges som morderen, gav alle fogeden et slag. Sagnet hævder at fogeden blev dræbt nær Enghave Nakke, hvor en stor, spids sten har fået tilnavnet "Knækkerygstenen". Det siges nemlig, at bønderne knækkede fogedens ryg på den spidse sten. Uanset drabsmetoden, var sagen alvorlig for bønderne, men det lykkedes to af dem at nå frem til kongen og forklare sig, hvorefter sagen til sidst endte i en mærkelig dom. Bønderne skulle betale en bod på 12 par hvide okser med røde ører til Kongen, og lensmanden skulle respektere deres skovrettigheder. Her ender de historiske fakta, men i sagnene kan vi følge slutningen på historien.

Det fortælles at det var svært for bønderne at skaffe 12 par hvide okser med røde ører – det lykkedes faktisk kun at få fat på 11 par. Det sidste par okser blev man nødt til at male. Men da okserne ankom til Nykøbing, blev det regnvejr, og malingen regnede af. Kongen lo blot da det gik op for ham at han var blevet narret af bønderne, og pålagde dem nu som straf at rejse et kors ved indkørselen til deres landsby, så folk kunne se, at dér boede nogle skalke. Bønderne rejste korset og passede og plejede det op gennem århundreder, og det kaldes endnu i dag for "Skalkekorset".